Descobriments portuguesos

Autor:
Data de publicació: 20-04-2023

Regne de
Portugal i els Algarves

Reino de Portugal e dos Algarves

1415–1580

Bandera (1485-1495)

Capital
Lisboa

Llengües comunes
Gallec-portuguès, portuguès modern primerenc

Religió
Catòlic romà

Govern
Monarquia absoluta

Monarca

• 1415–1433

João I (primer)

• 1578–1580

Henrique I (últim)

Història

• Conquesta de Ceuta

14 d'agost de 1415

• Batalla d'Alcácer Quibir

4 d'agost de 1521

• Mort d'Henrique I

31 de gener de 1580

Moneda
Dinheiro português, escudo português

Codi ISO 3166
PT

Precedit per
Succeït per

Portugal a l'edat mitjana

Part d'una sèrie sobre el

Història de Portugal

mostrar
Antic

mostrar
Medieval

mostrar
Afonsina

mostrar
Època dels descobriments

mostrar
Brigantine

mostrar
Primera República

mostrar
Segona República

mostrar
Tercera República

mostrar
Tema

mostrar
Regions

Línia de temps

Portal de Portugal

v
t
e

La història del Regne de Portugal des de la Generació Il·lustre de principis del segle 15 fins a la caiguda de la Casa d'Aviz a finals del segle 16 ha estat anomenada la "edat d'or portuguesa" (português: Século de Ouro; "segle d'or") i el "Renaixement portuguès". [1][2] Durant aquest període, Portugal va ser la primera potència europea a començar a construir un imperi colonial mentre mariners i exploradors portuguesos van descobrir una ruta oriental cap a l'Índia (que rondava el Cap de Bona Esperança) així com diversos arxipèlags atlàntics (com les Açores, Madeira i Cap Verd) i van colonitzar la costa africana i el Brasil. . També van explorar l'oceà Índic i van establir rutes comercials per la major part del sud d'Àsia, enviant les primeres missions comercials i diplomàtiques marítimes europees directes a la Xina de Ming i al Japó, alhora que van instal·lar llocs comercials i la colònia més important: Macau portuguès (només a l'Àsia oriental). [3] El Renaixement portuguès va produir una gran quantitat de poetes, historiadors, crítics, teòlegs i moralistes. El Cancioneiro Geral de Garcia de Resende (imprès el 1516) es pren amb motiu de la transició del portuguès antic a la llengua portuguesa moderna.

Contingut

Joan I
Joan I de Portugal va accedir el 1390 i va governar en pau, perseguint el desenvolupament econòmic del seu regne. L'única acció militar significativa va ser el setge i la conquesta de la ciutat de Ceuta el 1415. Amb aquest pas pretenia controlar la navegació de la costa africana. Però, en la perspectiva més àmplia, aquest va ser el primer pas que va obrir el món àrab a l'Europa medieval, que de fet va conduir a l'Era del Descobriment amb exploradors portuguesos navegant per tot el món.

Els escriptors contemporanis descriuen Joan com un home d'enginy, molt disposat a concentrar el poder en ell mateix, però alhora amb una personalitat benèvola i amable. El seu amor pel coneixement i la cultura es va transmetre als seus fills, sovint anomenats col·lectivament pels historiadors portuguesos com la "generació il·lustre" (Ínclita Geração): Eduard, el futur rei, va ser poeta i escriptor; Pere, duc de Coïmbra, va ser un dels prínceps més apresos del seu temps; i el príncep Enric el Navegant, duc de Viseu, va invertir molt en ciència i en el desenvolupament de les activitats nàutiques. El 1430, l'única filla supervivent de Joan, Isabel, es va casar amb Felip el Bo, duc de Borgonya, i va gaudir d'una cultura cortesana extremadament refinada a les seves terres; va ser la mare de Carles l'Ardit.

Edward

El príncep Enric, el navegant

Sota el comandament del rei Eduard, la colònia de Ceuta es va convertir ràpidament en un desguàs de la hisenda portuguesa, i es va adonar que sense la ciutat de Tànger, la possessió de Ceuta no tenia valor. El 1437, els germans de Duarte, Enric i Ferran, el van convèncer de llançar un atac contra el sultanat marinid del Marroc. L'expedició no va rebre el suport unànime: l'infant Pere, duc de Coïmbra, i l'infant Joan estaven en contra de la iniciativa; van preferir

evitar el conflicte amb el rei del Marroc. Els seus instints van resultar justificats. L'atac resultant a Tànger, dirigit per Enric, va ser una debacle. En no poder prendre la ciutat en una sèrie d'assalts, el camp de setge portuguès aviat va ser envoltat i mort de fam en submissió per un exèrcit de socors marroquí. En el tractat resultant, Enric es va comprometre a lliurar Ceuta als marinids a canvi de permetre a l'exèrcit portuguès sortir desembarcat. El germà petit de Duarte, Ferran, va ser lliurat als marinids com a ostatge per al lliurament final de la ciutat.

Afonso V
Tractat de Tordesillas
Article principal: Tractat de Tordesillas

Mentrestant, la colonització avançava a les Açores i Madeira, on ara es produïa sucre i vi; sobretot, l'or portat a casa des de Guinea estimulava l'energia comercial dels portuguesos. Havia quedat clar que, a part dels seus aspectes religiosos i científics, aquests viatges de descobriment eren molt profitosos. Sota Afonso V (1443–1481), anomenat l'africà, el golf de Guinea va ser explorat fins al cap Santa Caterina (Cap Santa Catarina),[4] [5] [6] i tres expedicions (1458, 1461 i 1471) van ser enviades al Marroc; el 1471 Arzila i Tànger foren capturats dels moriscos. Sota Joan II (1481-1495) es va fundar la fortalesa de São Jorge da Mina, la moderna Elmina, per a la protecció del comerç de Guinea. Diogo Cão, va descobrir el Congo el 1482 i va arribar a Cape Cross el 1486; Bartolomeu Dias va duplicar el Cap de Bona Esperança el 1488, demostrant així que l'oceà Índic era accessible per mar.

Conquesta de Tànger el 1471, a partir de la sèrie de tapissos Pastrana

Després de 1492 l'arribada de Cristòfor Colom a les Índies Occidentals va fer desitjable una delimitació de les esferes d'exploració espanyola i portuguesa. Això es va aconseguir amb el Tractat de Tordesillas (7 de juny de 1494), que va modificar la delimitació autoritzada pel papa Alexandre VI en dues butlles emeses el 4 de maig de 1493. El tractat va donar a Portugal totes les terres que es poguessin descobrir a l'est d'una línia recta traçada des del Pol Àrtic fins a l'Antàrtida, a una distància de 370 lligues a l'oest de Cap Verd. Espanya va rebre les terres descobertes a l'oest d'aquesta línia. Els mitjans coneguts de mesura de longitud eren tan inexactes, però, que la línia de demarcació no es podia determinar a la pràctica (vegeu J. de Andrade Corvo a Journal das Ciências Matemáticas, xxxi.147–176, Lisboa, 1881), per la qual cosa el tractat va ser objecte d'interpretacions molt diverses. En les seves disposicions es basaven tant la reclamació portuguesa al Brasil com la reclamació espanyola a les Moluques (vegeu Història de les Índies Orientals). El tractat era principalment valuós per als portuguesos com a reconeixement del prestigi que havien adquirit. Aquest prestigi es va veure enormement millorat quan, entre 1497 i 1499, Vasco da Gama va completar el viatge a l'Índia.

La tendència al secretisme i a la falsificació de dates posa en dubte l'autenticitat de moltes fonts primàries. Diversos historiadors han plantejat la hipòtesi que Joan II podria haver conegut l'existència del Brasil i Amèrica del Nord ja el 1480, explicant així el seu desig el 1494 amb la signatura del Tractat de Tordesillas d'empènyer la línia d'influència més cap a l'oest. Molts historiadors sospiten que els documents reals s'haurien col·locat a la Biblioteca de Lisboa. Malauradament, a causa de l'incendi posterior al terratrèmol de 1755, gairebé tots els registres de la biblioteca van ser destruïts,[cal citació] però una còpia addicional disponible a Goa va ser transferida a la Torre de Tombo de Lisboa durant els següents 100 anys. El Corpo Cronológico (Corpus cronològic), una col·lecció de manuscrits sobre les exploracions i descobriments portuguesos a Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina, va ser inscrit al Registre de la Memòria del Món de la UNESCO el 2007 en reconeixement al seu valor històric "per adquirir coneixement de la història política, diplomàtica, militar, econòmica i religiosa de nombrosos països en el moment dels descobriments portuguesos". [7]

Ordenances afonsines

Mentre la Corona adquiria noves possessions, la seva autoritat a Portugal va quedar temporalment eclipsada pel creixement del privilegi aristocràtic. Després de la mort d'Eduard, altres intents per frenar el poder dels nobles van ser fets pel seu germà, D. Pedro, duc de Coïmbra, que va actuar com a regent durant la minoria d'Afonso V de Portugal (1439-1448). El cap de l'oposició aristocràtica era el duc de Bragança, que es va esforçar per assegurar la simpatia del rei i la destitució del regent. La disputa va provocar la guerra civil i el 20 de maig de 1449, D. Pedro va ser derrotat i mort a la batalla d'Alfarrobeira. A partir d'aleshores les subvencions fetes per Joan I foren renovades i ampliades a una escala tan fastuosa que les finques de Bragança comprenien només al voltant d'un terç de tot el regne.

Una política exterior imprudent va lesionar simultàniament el prestigi reial, ja que Afonso es va casar amb la seva pròpia neboda, Joanna, filla d'Enric IV de Castella, i va reclamar el regne de Castella en el seu nom. A la batalla de Toro, el 1476, va lluitar contra una batalla indecisa que el va fer adonar-se que les seves pretensions al tron castellà no eren assolibles. No obstant això, Portugal va derrotar Castella en la guerra naval (1475-79) del mateix conflicte (Guerra de Successió Castellana), capturant una gran flota castellana -plena d'or- a la batalla de Guinea (1478).

El 1479 Ferran i Isabel i Afonso van signar el Tractat d'Alcáçovas, pel qual Joanna va ser relegada a un convent i Portugal va guanyar l'hegemonia a l'oceà Atlàntic.

El seu successor, Joan II (1481-1495), va tornar a la política d'aliances matrimonials amb Castella i d'amistat amb Anglaterra. Trobant, com deia, que la liberalitat dels antics reis havia deixat a la Corona "cap finca excepte les altes carreteres de Portugal", va decidir aixafar la noblesa feudal i apoderar-se dels seus territoris. Les Corts portugueses celebrades a Évora (1481) facultaven els jutges nomenats per la Corona per administrar justícia en tots els dominis feudals. Els nobles es van resistir a aquesta vulneració dels seus drets, però el seu líder, Ferran II, duc de Bragança, va ser decapitat per alta traïció el 1483; el 1484 el rei va apunyalar a mort el seu propi cunyat, Diogo, duc de Viseu; i vuitanta membres més de l'aristocràcia van ser executats després. Així, Joan "el Perfecte", com se l'anomenava, va assegurar la supremacia de la Corona. Va ser succeït el 1495 per Manuel I, que va ser anomenat "el Gran" o "el Gran", perquè en el seu regnat es va descobrir la ruta marítima cap a l'Índia i es va fundar un Imperi Portuguès.

Expansió imperial (1481-1557)

el rei Joan II a Chronica d'El-Rei D. João II; Rui de Pina, c. 1497-1504.

Joan II (r. 1481-1495) va restaurar famosament les polítiques d'exploració atlàntica, revivint l'obra del seu oncle besnet, Enric el Navegant. Les exploracions portugueses van ser la seva principal prioritat en el govern, empenyent cap al sud la coneguda costa d'Àfrica amb el propòsit de descobrir la ruta marítima cap a l'Índia i irrompre en el comerç d'espècies. Manuel I (r. 1495-1521) va demostrar ser un digne successor del seu cosí Joan II, donant suport a l'exploració portuguesa de l'oceà Atlàntic i al desenvolupament del comerç portuguès.

Sota Joan III (r. 1521–1557), les possessions portugueses es van estendre a Àsia i al Nou Món a través de la colonització portuguesa del Brasil. La política de Joan III de reforçar les bases de Portugal a l'Índia (com Goa) va assegurar el monopoli de Portugal sobre el comerç d'espècies de clau i nou moscada de les illes Maluku. Com a resultat, Joan III ha estat anomenat el "rei queviures". La vigília de la seva mort el 1557, l'imperi portuguès abastava gairebé 1 mil milions d'acres (uns 4 milions de quilòmetres quadrats). Durant el seu regnat, els portuguesos es van convertir en els primers europeus a prendre contacte tant amb la Xina, sota la Dinastia Ming, com amb el Japó, durant el període Muromachi (vegeu comerç nanban). Joan III va abandonar els territoris musulmans al nord d'Àfrica a favor del comerç amb l'Índia i de la inversió al Brasil. A Europa, va millorar les relacions amb la regió bàltica i Renània, amb

l'esperança que això reforcés el comerç portuguès.

Sebastià I

Sebastià de Portugal va ser el penúltim monarca portuguès de la Casa d'Aviz. Era fill de Joan Manuel, príncep de Portugal, i de la seva esposa Joana d'Àustria. Sebastià va succeir al tron als tres anys, a la mort del rei Joan III, el seu avi patern. Poc després del seu naixement, la seva mare Joana d'Espanya va deixar el seu fill petit per servir com a Regent d'Espanya per al seu pare, l'emperador Carles V. Després de la seva abdicació el 1556, va servir en la mateixa funció per al seu germà Felip II d'Espanya. Joanna va romandre a Espanya fins a la seva mort el 1573, per no tornar a veure mai més el seu fill. Com que Sebastià encara era un nen, la regència va ser manejada primer per la seva àvia paterna, Caterina d'Àustria, i després pel seu oncle besnet, el cardenal Enric d'Évora. Durant aquest període Portugal va continuar l'expansió colonial a Angola, Moçambic i Malacca, així com l'annexió de Macau el 1557.

D. Sebastião I. R. de Portugal XVI.

Durant el curt regnat personal de Sebastià, va estrènyer llaços amb el Sacre Imperi Romanogermànic, Anglaterra i França a través d'esforços diplomàtics. També va reestructurar gran part de la vida administrativa, judicial i militar del seu regne. El 1568, Sebastian va crear beques per proporcionar assistència financera als estudiants que volien estudiar medicina o farmàcia a la Universitat de Coïmbra. El 1569, Sebastià va ordenar a Duarte Nunes de Leão que recopilés totes les lleis i documents legals del regne en una col·lecció de Leis Extravagantes coneguda com a Código Sebastiânico (codi de Sebastià).

Durant la gran pesta de Lisboa de 1569, Sebastià va enviar metges de Sevilla per ajudar els metges portuguesos a combatre la pesta. Va crear dos hospitals a Lisboa per atendre els afligits. En la seva preocupació per les vídues i orfes dels morts per la pesta, va crear diversos Recolhimentos, coneguts com el Recolhimento de Santa Marta i el Recolhimento dos Meninos, i va proporcionar infermeres humides per tenir cura dels nadons.

Sebastià va crear lleis per als militars, el Lei das Armas, que es convertirien en un model d'organització militar. El 1570 Goa va ser atacat per l'exèrcit indi, però els portuguesos van tenir èxit en repulsar l'assalt. També el 1570, Sebastià va ordenar que els indis brasilers no s'utilitzessin com a esclaus i va ordenar l'alliberament dels mantinguts en captivitat.

Els Celeiros Comuns (Graners Comunals) van ser inaugurats el 1576 per ordre de Sebastià. Es tractava d'institucions de crèdit destinades a ajudar els agricultors pobres quan la producció agrícola disminuïa, donant crèdit, prestant llavors i productes bàsics als més necessitats i permetent-los tornar amb productes agrícoles quan es recuperaven de les pèrdues.

El 1577 l'ordenança de Sebastià Da nova ordem do juízo, sobre o abreviar das demandas, e execução dellas disminuïa el temps per a la tramitació d'accions legals, regulava l'acció d'advocats, escribes i altres funcionaris judicials, i creava multes per retards.

Sebastià va desaparèixer (i presumiblement va morir en acció) a la batalla d'Alcácer Quibir el 1578, després que el breu regnat del rei Enric desencadenés la crisi successòria portuguesa.

Crisi dinàstica i unió amb Espanya

Articles principals: Crisi de successió portuguesa de 1580, Guerra de Successió Portuguesa, Batalla de Ksar El Kebir, i Unió Ibèrica

Després de la crisi successòria portuguesa, una unió dinàstica es va unir a les corones de Castella, Portugal i Aragó juntament amb les seves respectives possessions colonials, sota el domini de la dinastia dels Habsburg

La unificació de la península havia estat durant molt de temps un objectiu dels monarques de la regió amb la intenció de

restaurar la monarquia visigòtica. [8]

La història de Portugal des de la crisi dinàstica de 1578 fins als primers monarques de la Dinastia Bragança va ser un període de transició. El comerç d'espècies de l'Imperi Portuguès estava arribant al seu punt àlgid al començament d'aquest període. Va continuar gaudint d'una influència generalitzada després que Vasco da Gama hagués arribat finalment a Orient navegant per Àfrica el 1497-98.

Exploracions

Aquesta secció pot contenir material no relacionat o insuficientment relacionat amb el tema de l'article. Si us plau, ajudeu a millorar aquesta secció o discutiu aquest tema a la pàgina de discussió. (juliol de 2017) (Més informació sobre com i quan eliminar aquest missatge de plantilla)

Articles principals: Edat del descobriment i descobriments portuguesos

Raons per a l'exploració
La llarga línia de costa de Portugal, amb els seus nombrosos ports i rius que flueixen cap a l'oest fins a l'oceà Atlàntic, era l'entorn ideal per criar generacions de mariners aventurers. Com a poble mariner a la regió més meridional d'Europa, els portuguesos es van convertir en líders naturals de l'exploració durant l'edat mitjana. Davant les opcions d'accedir a altres mercats europeus per mar (explotant la seva destresa marinera) o per terra (i afrontar la tasca de travessar territori de Castella i Aragó) no és d'estranyar que les mercaderies fossin enviades per mar a Anglaterra, Flandes, Itàlia i les ciutats de la Lliga Hanseàtica.

El Padrão dos Descobrimentos a Lisboa

Després d'haver lluitat per aconseguir i mantenir la independència, la direcció de la nació també tenia un desig de noves conquestes. A això s'hi va afegir una llarga lluita per expulsar els moriscos que va ser sancionat religiosament i influenciat per croats estrangers amb un desig de fama marcial. Fer la guerra contra l'islam semblava als portuguesos tant el seu destí natural com el seu deure com a cristians.

Una raó important va ser la necessitat de superar les costoses rutes comercials orientals, dominades primer per les repúbliques de Venècia i Gènova a la Mediterrània, i després controlades per l'Imperi Otomà després de la conquesta de Constantinoble el 1453, impedint l'accés europeu, i passant pel nord d'Àfrica i les històricament importants rutes combinat-terra-mar a través del mar Roig. Tant les espècies com la seda eren grans negocis de l'època i, sens dubte, les espècies que s'utilitzaven com a medicaments, medicaments i conservants eren una necessitat, almenys per a aquells europeus de mitjans millors que modestos.

L'economia portuguesa s'havia beneficiat de les seves connexions amb els estats musulmans veïns. Una economia monetària estava prou ben establerta per als treballadors del segle 15 al camp, així com a les ciutats per ser pagats en moneda. L'agricultura del camp s'havia diversificat fins al punt que el gra s'importava del Marroc (símptoma d'una

economia dependent de portugal), mentre que els conreus especialitzats ocupaven antigues zones de cultiu de cereals: vinyes, oliveres o les fàbriques de sucre de l'Algarve, que més tard es reproduiran al Brasil (Braudel 1985). Sobretot, la dinastia Aviz que havia arribat al poder el 1385 va marcar el semi-eclipsi de l'aristocràcia conservadora orientada a la terra (Vegeu La consolidació de la monarquia a Portugal.) Un intercanvi constant d'ideals culturals va convertir Portugal en un centre de coneixement i desenvolupament tecnològic. A causa d'aquestes connexions amb els regnes islàmics, molts matemàtics i experts en tecnologia naval van aparèixer a Portugal. El govern portuguès ho va impulsar encara més aprofitant-ho al màxim i creant diversos centres de recerca importants a Portugal, on experts portuguesos i estrangers van fer diversos avenços en els camps de les matemàtiques, la cartografia i la tecnologia naval. Sagres i Lagos a l'Algarve es fan famosos com a llocs d'aquest tipus.

Ciències nàutiques portugueses
Més informació: Renaixement portuguès

Les successives expedicions i l'experiència dels pilots van conduir a una evolució bastant ràpida de la ciència nàutica portuguesa, creant una elit d'astrònoms, navegants, matemàtics i cartògrafs, entre ells es trobaven Pedro Nunes amb estudis sobre com determinar les latituds per les estrelles i João de Castro.

Vaixells

Una rèplica moderna d'una caravel·la portuguesa

Fins al segle 15, els portuguesos es limitaven a la navegació de cabotatge costaner mitjançant barques i barinels (antics vaixells de càrrega utilitzats a la Mediterrània). Aquestes embarcacions eren petites i fràgils, amb un sol pal amb una vela quadrangular fixa i no tenien les capacitats per superar les dificultats de navegació associades a l'exploració oceànica cap al sud, ja que els forts vents, els esculls i els forts corrents oceànics desbordaven fàcilment les seves capacitats. S'associen als primers descobriments, com les illes Madeira, les Açores, les Canàries, i a les primeres exploracions de la costa nord-oest africana fins al sud d'Arguim, a l'actual Mauritània.

El vaixell que realment va llançar la primera fase dels descobriments portuguesos al llarg de la costa africana va ser la caravel·la, un desenvolupament basat en els vaixells pesquers existents. Eren àgils i fàcils de navegar, amb un tonatge de 50 a 160 tones i d'1 a 3 pals, amb veles triangulars latents que permetien el luffing. La caravel·la es beneficiava d'una major capacitat de tacar. La limitada capacitat de càrrega i tripulació van ser els seus principals inconvenients, però no van obstaculitzar el seu èxit. L'espai limitat de tripulació i càrrega era acceptable, inicialment, perquè com a vaixells exploratoris, la seva "càrrega" era el que hi havia en la retroalimentació de l'explorador d'un nou territori, que només ocupava l'espai d'una persona. [9] Entre les famoses caravel·les hi ha l'Anunciació de Berrio i Caravela.

Amb l'inici de la vela oceànica llarga també es van desenvolupar grans vaixells. "Nau" era el sinònim arcaic portuguès de qualsevol gran vaixell, principalment vaixells mercants. A causa de la pirateria que assolava les costes, es van començar a utilitzar a la marina i se'ls va proporcionar finestres de canons, cosa que va conduir a la classificació de "naus" segons el poder de la seva artilleria. També es van adaptar al creixent comerç marítim: de 200 tones de capacitat al segle 15 a 500, es van fer impressionants al segle 16, tenint normalment dues cobertes, castells de popa de front i popa, de dos a quatre pals amb veles superposades. Als viatges a l'Índia del segle XVI també s'utilitzaven carracks, grans vaixells mercants amb una vora alta i tres pals amb veles quadrades, que arribaven a les 2000 tones.

Navegació celeste

Efemèrides d'Abraham Zacuto a Almanach Perpetuum, 1496

Al segle XIII ja es coneixia la navegació celeste, guiada per la posició solar. Per a la navegació celeste els portuguesos, com altres europeus, utilitzaven eines de navegació àrabs, com l'astrolabi i el quadrant, que feien més fàcils i senzilles. També van crear el personal creuat, o bastó de Jacob, per mesurar al mar l'altura del sol i altres estrelles. La Creu del Sud es converteix en una referència a l'arribada a l'hemisferi sud de João de Santarém i Pedro Escobar el 1471, iniciant la navegació celeste sobre aquesta constel·lació. Però els resultats van variar al llarg de l'any, la qual cosa va requerir correccions.

Per a això els portuguesos van utilitzar les taules astronòmiques (Efemèrides), eines precioses per a la navegació oceànica, que han experimentat una notable difusió en el segle XV. Aquestes taules van revolucionar la navegació, permetent calcular la latitud. Les taules de l'Almanach Perpetuum, de l'astrònom Abraham Zacuto, publicades a Leiria el 1496, van ser utilitzades juntament amb el seu astrolabi millorat, per Vasco da Gama i Pedro Álvares Cabral.

Tècniques de navegació

Mapa dels cinc grans girs oceànics

A més de l'exploració costanera, el portuguès també va fer viatges a l'oceà per recopilar informació meteorològica i oceanogràfica (en aquests es van descobrir els arxipèlags de Madeira i les Açores, i el mar de Sargasso). El coneixement dels patrons i corrents de vent, els vents comercials i els girs oceànics a l'Atlàntic, i la determinació de la latitud van portar al descobriment de la millor ruta oceànica de tornada des d'Àfrica: creuar l'Atlàntic Central fins a la latitud de les Açores, utilitzant els vents i corrents favorables permanents que giren en sentit horari a l'hemisferi nord a causa de la circulació atmosfèrica i l'efecte de Coriolis , facilitant el camí cap a Lisboa i permetent així als portuguesos aventurar-se cada vegada més lluny de la costa, la maniobra que es va conèixer com la "volta do mar".

Cartografia

Carta de navegació pre-mercator de la Costa d'Àfrica (1571), de Fernão Vaz Dourado (Torre do Tombo, Lisboa)

Es creu que Jehuda Cresques, fill del cartògraf català Abraham Cresques, ha estat un dels cartògrafs notables al servei del príncep Enric. No obstant això, la carta marítima portuguesa signada més antiga és una carta portolana realitzada per Pedro Reinel el 1485 que representa l'Europa occidental i parts d'Àfrica, reflectint les exploracions realitzades per Diogo Cão. Reinel també va ser autor de la primera carta nàutica coneguda amb una indicació de latituds el 1504 i la primera representació d'una rosa dels Vents.

Amb el seu fill, el cartògraf Jorge Reinel i Lopo Homem, van participar en la realització de l'atles conegut com a "Lopo Homem-Reinés Atlas" o "Miller Atlas", el 1519. Eren considerats els millors cartògrafs del seu temps, i l'emperador Carles V volia que treballessin per a ell. El 1517 el rei Manuel I de Portugal va lliurar a Lopo Homem una carta que li donava el privilegi de certificar i esmenar totes les agulles de brúixola en vaixells.

En la tercera fase de l'antiga cartografia nàutica portuguesa, caracteritzada per l'abandonament de la influència de la representació de Ptolemeu d'Orient i més precisió en la representació de terres i continents, destaca Fernão Vaz Dourado (Goa ~ 1520 – ~ 1580), l'obra del qual té una qualitat i bellesa extraordinàries, la qual cosa li atorga una reputació com un dels millors cartògrafs de l'època. Molts dels seus gràfics són a gran escala.

Enric el Navegant

Va ser el geni del príncep Enric el Navegant qui va coordinar i utilitzar totes aquestes tendències cap a l'expansió. El príncep Enric va posar a disposició dels seus capitans els vasts recursos de l'Orde de Crist, de la qual era el cap, i la millor informació i els instruments i mapes més precisos que es podien obtenir. Va intentar fer una reunió amb el mig fabulós Imperi Cristià del "Prester Joan" a través del "Nil Occidental" (el riu Sénégal), i, en aliança amb aquest potentat, aixafar els turcs i alliberar Terra Santa. El concepte d'una ruta oceànica a l'Índia sembla haver-se originat després de la seva mort. Per terra va tornar a derrotar els moriscos, que van intentar recuperar Ceuta el 1418; però en una expedició a Tànger, realitzada el 1437 pel rei Eduard (1433-1438), l'exèrcit portuguès va ser derrotat, i només va poder escapar de la destrucció rendint-se com a ostatge el príncep Ferran, el germà petit del rei. Ferran, conegut com "el Constant", de la fortalesa amb la qual va suportar la captivitat, va morir sense descans el 1443. Per mar, els capitans del príncep Enric van continuar la seva exploració d'Àfrica i l'oceà Atlàntic. El 1433 el cap Bojador fou arrodonit; el 1434 es va portar a Lisboa la primera remesa d'esclaus; i el comerç d'esclaus aviat es va convertir en la branca més rendible del comerç portuguès, fins que es va arribar a l'Índia. Es va arribar al Senegal el 1445, es va passar Cap Verd el mateix any, i el 1446 Álvaro Fernandes va empènyer gairebé fins a Sierra Leone. Aquest va ser probablement el punt més llunyà assolit abans que el Navegant morís el 1460. Un altre vector dels descobriments van ser els viatges cap a l'oest, durant els quals els portuguesos van descobrir el mar de Sargasso i possiblement van albirar les costes de Nova Escòcia molt abans de 1492.

Portuguès a Àsia

L'esforç per colonitzar i mantenir territoris dispersos per tota la costa d'Àfrica i les seves illes circumdants, Brasil, Índia i territoris índics com a Sri Lanka, Malàisia, Japó, Xina, Indonèsia i Timor va ser un repte per a una població de només un milió. Combinat amb la competència constant dels espanyols, això va provocar un desig de secretisme sobre cada ruta comercial i cada colònia. Com a conseqüència, molts documents que podien arribar a altres països europeus eren, de fet, documents falsos amb dates falses i fets falsificats, per enganyar els possibles esforços de qualsevol altra nació.

Descobriments i exploracions portugueses (1415-1543)

Article principal: Descobriments portuguesos

Descobriments i exploracions portugueses: llocs i dates de primera arribada; principals rutes comercials portugueses d'espècies a l'oceà Índic (blau); territoris de l'imperi portuguès sota domini del rei Joan III (1521-1557) (verd)

Cronologia dels descobriments portuguesos

1336 — Possible primera expedició a les Illes Canàries amb expedicions addicionals el 1340 i el 1341, tot i que això es disputa. [10]
1412 — El príncep Enric el Navegant ordena les primeres expedicions a la Costa Africana i a les Illes Canàries.
1419 — João Gonçalves Zarco i Tristão Vaz Teixeira descobreixen l'illa de Porto Santo, al grup de Madeira.
1420 — Els mateixos mariners i Bartolomeu Perestrelo descobreixen l'illa de Madeira, que al mateix temps va començar a ser colonitzada.
1422 — Cap Nao, es passa el límit de la navegació morisca a mesura que es cartografia la costa africana.
1427 — Diogo de Silves descobreix les Açores, que va ser colonitzada el 1431 per Gonçalo Velho Cabral.
1434 — Gil Eanes navega al voltant del cap Bojador, destruint així les llegendes del "Mar Fosc".
1434 — la targeta de brúixola de 32 punts substitueix els 12 punts utilitzats fins aleshores.

1435 — Baldaia Gil Eanes i Afonso Gonçalves descobreixen la badia de Granat (Angra dos Ruivos) i aquest arriba fins al riu d'Or (Rio de Ouro).
1441 — Nuno Tristão arriba al Cap Blanc.
1443 — Nuno Tristão penetra al golf d'Arguim. El príncep Pere va concedir a Enric el Navegant el monopoli de la navegació, la guerra i el comerç a les terres al sud del cap Bojador.
1444 — Dinis Dias arriba a Cap Verd.
1445 — Álvaro Fernandes navega més enllà de Cap Verd i arriba a Cabo dos Mastros (Cap Roig)
1446 — Álvaro Fernandes arriba al nord de la Guinea Portuguesa
1452 — Diogo de Teive descobreix les illes de Flores i Corvo.
1458 — Alvise Cadamosto descobreix les primeres illes de Cap Verd.
1460 — Mort del príncep Enric el Navegant. La seva cartografia sistemàtica de l'Atlàntic va arribar a 8° N a la costa africana i 40° W a l'Atlàntic (mar de Sargasso) en la seva vida.
1461 — Diogo Gomes i António Noli descobreixen més de les illes de Cap Verd.
1461 — Diogo Afonso descobreix les illes occidentals del grup de Cap Verd.
1471 — João de Santarém i Pedro Escobar travessen l'Equador. Es va descobrir l'hemisferi sud i els mariners van començar a ser guiats per una nova constel·lació, la Creu del Sud. El descobriment de les illes de São Tomé i Príncipe també s'atribueix a aquests mateixos mariners.
1479 — El Tractat d'Alcáçovas estableix el control portuguès de les illes Açores, Guinea, ElMina, Madeira i Cap Verd i el control castellà de les Illes Canàries.
1482 — Diogo Cão arriba a l'estuari del Zaire (Congo) i hi col·loca una fita. Explora 150 km més amunt fins a les cascades Yellala.
1484 — Diogo Cão arriba a la badia de Walvis, al sud de Namíbia.
1487 — Afonso de Paiva i Pero da Covilhã viatgen per terra des de Lisboa a la recerca del Regne del Prester Joan. (Etiòpia)
1488 — Bartolomeu Dias, coronant 50 anys d'esforç i expedicions metòdiques, arrodoneix el Cap de Bona Esperança i entra a l'oceà Índic. Havien trobat la "Muntanya Plana" de la Geografia de Ptolemeu.
1489/92 — Viatges a l'Atlàntic Sud per cartografiar els vents
1490 — Colom marxa a Espanya després de la mort del seu sogre.
1492 — Primera exploració de l'oceà Índic.
1494 — El Tractat de Tordesillas entre Portugal i Espanya divideix el món en dues parts, reclamant Espanya totes les terres no cristianes a l'oest d'una línia nord-sud 370 lligues a l'oest de les Açores, Portugal reclamant totes les terres no cristianes a l'est d'aquesta línia.
1495 — Viatge de João Fernandes, l'Agricultor, i Pedro Barcelos a Groenlàndia. Durant el seu viatge van descobrir la terra a la qual van donar el nom de Labrador (lavrador, pagès)
1494 — Primeres barques equipades amb portes de canó i topsails.
1498 — Vasco da Gama dirigeix la primera flota al voltant d'Àfrica cap a l'Índia, arribant a Calicut.
1498 — Duarte Pacheco Pereira explora l'Atlàntic Sud i la Costa Sud-americana al nord del riu Amazones.
1500 — Pedro Álvares Cabral descobreix el Brasil de camí a l'Índia.
1500 — Gaspar Corte-Real fa el seu primer viatge a Terranova, abans conegut com a Terras Corte-Real. [cal citació]
1500 — Diogo Dias descobreix una illa que porten el nom de Sant Llorenç en honor del sant el dia de la festa del qual havien albirat per primera vegada l'illa més tard coneguda com Madagascar
1502 — Tornant de l'Índia, Vasco da Gama descobreix les illes Amirante (Seychelles).
1502 — Miguel Corte-Real marxa cap a Nova Anglaterra a la recerca del seu germà Gaspar. João da Nova va descobrir Santa Helena. Fernão de Noronha va descobrir l'illa que encara porta el seu nom.
1503 — Al seu retorn d'Orient, Estêvão da Gama descobreix l'illa de l'Ascensió.
1505 — Gonçalo Álvares de la flota del primer virrei navega cap al sud a l'Atlàntic per "congelar l'aigua i fins i tot el vi" descobrint una illa que porta el seu nom, la moderna illa de Gough
1505 — Lourenço de Almeida fa el primer viatge portuguès a Ceilan (Sri Lanka) i hi estableix un assentament. [11]
1506 — Tristão da Cunha descobreix l'illa que porta el seu nom. Els navegants portuguesos es converteixen en els primers europeus a arribar a Madagascar.
1509 — La badia de Bengala travessada per Diogo Lopes de Sequeira. A la cruïlla també va arribar a Malacca.
1511 — Duarte Fernandes és el primer europeu que visita el Regne de Siam (Tailàndia), enviat per Afonso de Albuquerque després de la conquesta de Malaca. [12]
1512 — António de Abreu descobreix l'illa de Timor i arriba a les illes Banda, l'illa d'Ambon i seram. Francisco Serrão va arribar a les Moluques.
1512 — Pedro Mascarenhas descobreix l'illa de Diego García, també es va trobar amb el Maurici, encara que potser no va ser el primer a fer-ho; expedicions de Diogo Dias i Afonso de Albuquerque el 1507 podrien haver trobat les illes. El 1528 Diogo Rodrigues va nomenar les illes de Réunion, Maurici i Rodrigues les illes Mascarene, en honor de Mascarenhas.
1512 — João de Lisboa i Estevão Frois arriben a l'estuari de La Plata o fins i tot potser al golf de San Matias el 42°S

a l'Argentina moderna entre 1511 i 1514 (1512) segons el manuscrit Newen Zeytung auss Pressilandt als arxius Fugger de l'època. Christopher de Haro, el financer de l'expedició, és testimoni del viatge a La Plata (Rio da Prata) i de les notícies del "Rei Blanc" a l'interior i a l'oest, l'emperador inca – i la destral d'argent obtinguda dels nadius i oferta al rei Manuel I.
1513 — El primer vaixell comercial que va tocar les costes de la Xina, sota el comandament de Jorge Álvares i Rafael Perestrello, a finals del mateix any.
1517 — Fernão Pires de Andrade i Tomé Pires són escollits per Manuel I de Portugal per salpar cap a la Xina per obrir formalment relacions entre l'Imperi Português i la Dinastia Ming durant el regnat de l'emperador Zhengde.
1525 — Aleixo Garcia explora el Riu de la Plata en servei a Espanya, com a membre de l'expedició de Juan Díaz de Solís, i més tard –des de Santa Catarina, Brasil– liderant una expedició d'uns europeus i 2.000 indis guaraní, explora el Paraguai i Bolívia. Aleixo Garcia va ser el primer europeu a creuar el Chaco i fins i tot va aconseguir penetrar en les defenses exteriors de l'Imperi Inca als turons dels Andes (prop de Sucre), a l'actual Bolívia. Va ser el primer europeu a fer-ho, aconseguint-ho vuit anys abans que Francisco Pizarro.
1526 — Descobriment de Nova Guinea per Jorge de Meneses
1528 — Diogo Rodrigues explora les illes Mascarene, que dóna nom al seu compatriota Pedro Mascarenhas, explora i anomena les illes de la Reunió, Maurici i Rodrigues[13]
1529 — Tractat de Saragossa divideix l'hemisferi oriental entre Espanya i Portugal, estipulant que la línia divisòria ha de ser de 297,5 lligues o 17° a l'est de les Moluques.
1536 — Pedro A. Campos descobreix Barbados, i el troba inhabitable.
1542 — La costa de Califòrnia explorada per João Rodrigues Cabrilho.
1543 — António Mota, Francisco Zeimoto i possiblement Fernão Mendes Pinto es converteixen en els primers europeus a arribar al Japó.
1557 — Macau és donat a Portugal per l'emperador de la Xina com a recompensa pels serveis prestats contra els pirates que infestaven el mar de la Xina.

(falten dades sobre Ormuz - de Socotra a Bàssora, incloent Muscat, Bahrain, illes a l'estret d'Hormuz, etc.)

Vegeu també

L'Església catòlica i l'era del descobriment
Història naval
Llista de portuguesos
Lusitània
Portugal
Colonització portuguesa de les Amèriques
Imperi Português (1415-2002)
Portuguesos

Referències
Cites

^ Abreu-Ferreira, Darlene (9 de març de 2016). Dones, crim i perdó al Portugal modern. ISBN 9781134777587.
^ Alves-Calhoun, Donna (27 de juliol de 2009). Comunitat Portuguesa de San Diego. ISBN 9781439638163.
^ Cartwright, Marc. "Macau português". Enciclopèdia d'Història del Món. [Consulta: 7 octubre 2022].
^ Collins, Robert O.; Burns, James M. (2007). "Part II, capítol 12: L'arribada dels europeus a l'Àfrica subsahariana". Una història de l'Àfrica subsahariana. Cambridge University Press. p. 179. ISBN 978-0-521-86746-7. el 1475 quan va expirar el seu contracte Rui de Sequeira havia arribat al cap Santa Caterina (cap Santa Caterina) al sud de l'equador i del riu Gabon.
^ Arthur Percival, Newton (1970) [1932]. "Vasco da Gama i les Índies". La gran era del descobriment. Editorial Ayer. Pàg 48. ISBN 0-8337-2523-8. i aproximadament al mateix temps Lopo Gonçalves travessava l'Equador, mentre ruy de Sequeira passava al cap de Santa Caterina, a dos graus al sud de la línia.
^ Koch, Peter O. (2003). "Seguint el somni del príncep Enric". Fins als extrems de la Terra: L'era dels exploradors europeus. McFarland & Companyia. Pàg 62. ISBN 0-7864-1565-7. Gomes estava obligat a comprometre un petit percentatge dels seus beneficis a la tresoreria reial. A partir de Sierra Leone el 1469, aquest explorador emprenedor va passar els següents cinc anys ampliant les reclamacions de Portugal encara més del que se li havia requerit, arribant fins al sud del cap Santa Caterina abans que el seu contracte arribés a la renovació.
^ "Corpo Cronológico (Col·lecció de manuscrits sobre els descobriments portuguesos)". Programa Memòria mundial de la UNESCO. 16 de maig de 2008. Arxivat de l'original el 18 setembre 2008. [Consulta: 14 desembre 2009].
^ DEBAT SOBRE LA IDENTITAT D'ESPANYA. El Mundo

^ Roger Smith, "Vanguard of the Empire", Oxford University Press, 1993, p.30
^ B. W. Diffie, Fonaments de l'Imperi Portuguès, 1415 -1580, Minneapolis, University of Minnesota Press, p. 28.
^ Aquest article incorpora text d'una publicació ara en domini públic: Wood, James, ed. (1907). "Almeida". L'Encyclopædia de Nuttall. Londres i Nova York: Frederick Warne.
^ Donald Frederick Lach, Edwin J. Van Kley, Àsia en la creació d'Europa, p.520-521, University of Chicago Press, 1994, ISBN 978-0-226-46731-3
^ José Nicolau da Fonseca, Esbós històric i arqueològic de la ciutat de Goa, Bombai : Thacker, 1878, pp. 47–48. Reimprès el 1986, Asian Educational Services, ISBN 81-206-0207-2.

Fonts

Braudel, Fernand, La perspectiva del món 1985